

KUVANVAPPAUS – FREEDOM OF THE IMAGE

Vantaan taidemuseo Artsi | Vantaa Art Museum Artsi 14.2.–17.5.2020

Suomen massiivisin pysyvä graffitti, 350-neliöinen This is it! syntyi Vantaan Myyrmäkeen vuonna 2016. Se on kahdeksasta maalarista koostuneen Hende ja Deos Ensemblen kunnianosoitus graffitin historialle ja nykyisyydelle. Kuvassa oleva näkymä avautuu Paalutorille päin.

Mihin kuvan vapaus rajoittuu?

Koskevatko sananvapauden säännöt myös kuvia?

Vantaan taidemuseo Artsin näyttely tutkii sananvapauden käsitettä ja sen ilmenemistä kuvien maailmassa, eli sitä miten kuvien kautta voi käsitellä vaikeitakin yhteiskunnallisia asioita.

Esillä on teoksia nuoren polven kuvittajilta ja sarjakuvataiteilijoilta, joiden työssä yhteiskunnalliset ilmiöt ovat viime vuosina olleet poltopisteessä. Näyttelyn taiteilijoiden teoksissa linkittyvät teemat, aiheet ja henkilöt, jotka näyttävät miten ajankohtaisesta ja yhteiskunnan rakenteita läpäisevästä aiheesta on kysymys.

Kaikki näyttelyn teokset on valittu ensisijaisesti taiteellisten meriittien ja ajankohtaisuuden pohjalta.

Vantaan taidemuseo Artsi pitää huolta Vantaan mittavasta taidekokoelmasta. Osana toimintaansa Artsi erikoistuu graffitiin, katutaiteeseen ja performanssiin.

VANTAAN
TAIDEMUSEO
ARTSI

KUVANVAPAU - FREEDOM OF THE IMAGE
NÄYTTELY VANTAAN TAIDEMUSEO ARTSISSA
14.2.-17.5.2020

Paalutori 3 | Myyrmäkitalo, 01600 Vantaa

NÄYTTELYN KURATOINTI Jean Ramsay

NÄYTTELYTYÖRYHMÄ:

Helena Eräkare, Anna Hjorth-Röntynen, Eeva Hytönen, Pauliina Kähärä, Pasi Ruokonen

JULKAISUN TOIMITUS:

Helena Eräkare, Anna Hjorth-Röntynen,

Eeva Hytönen, Jean Ramsay

JULKAISUN TAITTO Eeva Hytönen

KÄÄNNÖKSET Jean Ramsay

ISBN 978-952-443-627-4

PAINO Punamusta Oy

AUKIOLOAJAT: ti, ke, pe klo 11-18, to klo 13-20, la-su klo 11-16. Vapaa pääsy.

Suljettu juhlapyhinä. Tarkista poikkeukset aukioloajoissa www.artsimuseo.com tai museon Facebook-sivuilta.

OPENING HOURS: Tue, Wed, Fri 11-18, Thu 13-20, Sat, Sun 11-16. Free entrance!

Check for the exceptions in the opening hours from www.artsimuseo.com or from our Facebook page.

Vantaa
Kulttuuria

Vapauden kuva

ANNA HJORTH-RÖNTYENEN, MUSEON PÄÄLLIKKÖ

YHDYSVALTALAINEN kirjailija Kurt Vonnegut (1922–2007) on verrannut taiteilijaa hiilikai-
voksessa olevaan kanarialintuun - herkkään olentoon, joka varoittaa vahvempia eliömuoto-
ja kaivoksen myrkyllisistä kaasuista lyyhistymällä ennen kuin muut ovat edes huomanneet
vaaran lähestyvän.

TAITEILIJA voi teostensa kautta nostaa esiin yhteiskunnassa sekä vallalla että piilossa ole-
via ajankohtaisia teemoja, myös niitä, joiden käsittely saattaa haastaa meidät vastaanottajat.
Nämä kuvat ja sanat voivat kavahduttaa, pelottaa tai ärsyttää. Usein tunteet ehtivät ajattelun
edelle. Pitää kuitenkin muistaa taiteilijan rooli viestintuojana - vasta asioiden näkeminen
osana visuaalista aineistoa ja niihin reagoiminen synnyttävät vuorovaikutussuhteen, jonka
seurauksena teos tulee valmiiksi.

VANTAAN taidemuseo Artsin kevään näyttely tutkii kuvien maailmaa ja miten kuvien kautta
voi käsitellä vaikeitakin yhteiskunnallisia asioita. Esillä on teoksia nuoren polven kuvittajilta
ja sarjakuvataiteilijoilta, joiden työssä yhteiskunnalliset ilmiöt ovat viime vuosina olleet kes-
kiössä. Näyttelyn teosten teemat ja aiheet osoittavat, miten ajankohtaisesta ja yhteiskunnan
rakenteita läpäisevästä aiheesta on kysymys.

SEURAAVILLA sivuilla kuraattori Jean Ramsay käsittelee ansiokkaasti näyttelyn teosten
kautta kuvan vapautta ja vapauden reunaehtoja. Teksti herättelee pohtimaan valmiuttamme
tarkastella vakiintuneen taidekulttuurin ulkopuolisia visuaalisen kulttuurin muotoja.

Olemmeko valmiita ottamaan haasteen vastaan?

KUVANVAPAAUS – FREEDOM OF THE IMAGE

KARSTEIN VOLLE

SIVU 4

VILLE RANTA

SIVU 5

ROBERT KOSENIUS

SIVU 7

EMMI NIEMINEN

SIVU 8

HANNELE RICHERT

SIVU 8

**LUPTA FEMEILOR
-TYÖRYHMÄ**

*Elena Dima, Ioana Silion,
Gina Stanescu, Gabriela
Bancuta, Rodica Isabela
Avram, Mariana Dinu,
Maria Caldarar, taiteilija
Katriina Haikala ja tuottaja
Anna Miettinen*

SIVU 9

TUOMAS TIAINEN

SIVU 11

**DUMP, HENDE &
DEOS**

SIVU 11

ENGLISH SUMMARY

PAGE 13

ONKO KUVA VAPAA?

Kuvien vapaudesta ja tuon vapauden mukanaan tuomista reunaehdoista

Jean Ramsay

Vanhan totuuden mukaan yksi kuva puhuu enemmän kuin tuhat sanaa.

JOS jokainen noista sanoista on alisteinen sananvapauden käsitteelle, voi logiikan sääntöjä tulkiten päätyä siihen lopputulokseen, että jokainen kuva on tuhat kertaa vapaampi kuin yksikään sana.

SANANVAPPAUS syntyy työstä, jota teemme sanojen eteen; siitä merkityksistä vapaasta tilasta, jonka raivaamme niiden ympärille. Tuo paljon puhuttu ja väärinymmärretty sananvapaus on itse asiassa yhtä kuin tuo tila – eräänlainen vallihauta sanojen ympärillä, joka puolustaa niiden oikeutusta olla olemassa ja lunastaa niille sen voiman, jota ne sisimmässään kantavat.

SANANVAPAUDESSAHAN ei ole oikeastaan kysymys sanojen vapaudesta, vaan sanomisen vapaudesta, ilmaisun vapaudesta. Ja siinä missä sanat ovat alisteisia huonoille käänöksille, tai vaikkapa netin keskustelupalstoilta luetuna väärille painotuksille, on kuvan voima tätä suurempi ja yhtenäisempi. Kuva on, riippumatta siitä puhuvatko sen tekijä ja katsoja samaa kieltä.

SANOILLA voi kuvailla asioita, mutta kuvattuna sana ei itsessään saa yhtään lisäarvoa.

KUVALLA on voimaa ylittää kulttuurien ja maiden rajoja, ja pysyä silti yhtä väkevänä kuin se on alkuperäisessä kontekstissaan.

KUVA on kommunikaatiota ilman sanoja, sanojen tuolla puolen.

–

SYYRIAN sodan voidaan katsoa alkaneen, kun neljätoistavuotias Mouawiya Syasneh kirjoitti kotikaupungissa Daraassa seinälle presidentti Assadin vastaisia graffiteja helmikuussa 2011. Viisitoista poikaa pidätettiin ja kansanjoukon raivostuminen tästä syytytti ruutitynnyrin.

SEURAAVANA keväänä tanskalainen Jyllands-Posten julkaisi 12 profeetta Muhammedia käsittelevää pilapiirrosta. Päätös julkaista ne sai aikaan kansainvälisen dominoefektin ja kiristi entisestään länsimaiden ja vanhoillisislamilaisten etupiirien välejä.

TILANNE oli tulenarka, sillä marraskuussa 2004 marokkolaishollantilainen Mohammad Boyer oli murhannut hollantilaisen elokuvantekijän Theo van Goghin. Boyer kuului hollantilaiseen islamistiseen Hofstad-verkoston, ja vihamielisyys van Goghia kohtaan juontaa juurensa dokumenttielokuvaan Submission (2004), jonka

van Gogh oli tehnyt somalialaistaustaisen kirjailijan ja poliitikon Ayaan Hirsi Alin kanssa. Elokuva kritisoi naisten kohtelua islamissa. Jyllands-Posten ja van Gogh nousivat painostavasti mieleen, kun Pariisissa iskettiin kuolettavasti poliittiseen satiiriin erikoistuneen Charlie Hebdon toimitukseen.

KAIKISSA näissä tapauksissa yhdistävänä tekijänä on kielletyn mielipiteen tuominen esiin – joko seinään, elokuvaan tai pilapiirroksen. Ymmärtääkseen reaktioiden kovuutta pitää määritellä, mikä näistä tilanteista tekee niin ristiriitaisia ja aiheuttaa voimakkaita reaktioita. Tärkein syy - ilmeisimpien uskontoon liittyvien merkityksien lisäksi - taitaa olla se, että näiden tapausten kohdalla taide astuu ulos museoista ja gallerioista jossain määrin julkiseen tilaan. Rakennusten seinät ovat ehdottomasti julkista tilaa, mutta jossain määrin

KUVA ON KOMMUNIKAATIOTA ILMAN SANOJA, SANOJEN TUOLLA PUOLEN.

sitä on myös aamupöydässä makaava sanomalehti. Galleriaan tai museoon astuessa katsoja siirtyy tilasta toiseen ja hyväksyy, että saattaa kohdata jotain, joka järkyttää häntä tai hänen arvomaailmaansa. Graffitit ja sarjakuvat taas tulevat katsojan luo tilassa, joka ei täysin ole hänen kontrollissaan – joko täysin tai puolitain julkisessa tilassa, seinillä tai lööpeissä.

–

LEHTIEN ja kirjojen kansissa kuvan pääasiallinen tarkoitus on herättää kiinnostuksemme.

Tuohon on koodattu sisään jotain kuvan voimasta: se on viestimuotona nopea ja välitön, miltei tietoisuuden kynnyksen alapuolelle jäävä. Jossain määrin tämä sivuaa mainosten toimintaperiaatteita. Kuvan tarkoitus on ohittaa portinvartijamme ja saada meidät ajattelemaan – joko himoitsemaan tuotetta, jota mainostetaan, tai sitten pohtimaan toimijoita ja tilanteita, jota kuva esittää. Se vetoaa tunteisiimme, saa meidät nauramaan tai nyökkäilemään hiljaa.

NÄYTTELYYN osallistuvista taiteilijoista norja-

lais-suomalainen sarjakuvataiteilija ja kuvittaja **KARSTEIN VOLLE** on ansioitunut mm. kansikuvituksillaan. Hän on tehnyt kansia esimerkiksi Into-kustannukselle, joka julkaisee yhteiskunnallista esseekirjallisuutta, sekä ranskalaisen Le Monde Diplomatiquen suomalaiselle painokselle, joka ruotii politiikkaa ja yhteiskunnallisia aiheita.

VOLLEN kuvitukset ovat hienostuneita ja hienovaraisia, ja toimivat nimenomaan kielen tuolla puolen, jolloin sanat eivät ole estämässä tulkin-taa. Volle työskentelee pääasiallisesti digitaalisesti, mikä mahdollistaa kuvien skaalauksen älypuhelimien näytöltä seinän kokoiseksi julisteeksi. Originaalin teoksen käsite on Vollen kohdalla usein merkityksetön määre.

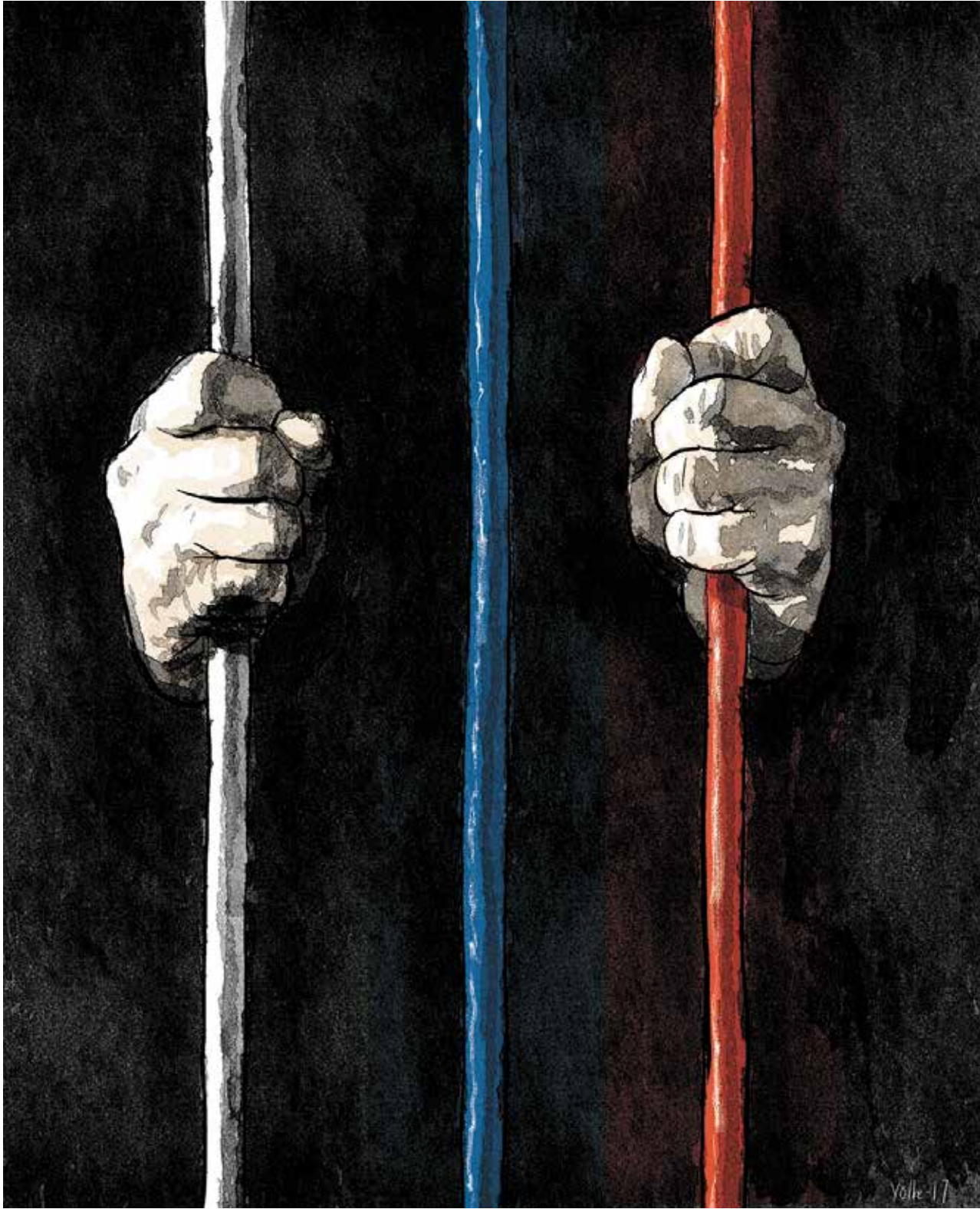
KUVA toki myös velvoittaa lukijaansa enemmän kuin sana. Sana on kiveen hakattu ja helposti määriteltävissä ja todennettavissa, kuva taas

elää ja rakentuu vihjeistä ja viittauksista. Vollen keltaliivaiheinen kuva ei selity, ellei katsoja tunne Eugène Delacroixin alkuperäistä maalausta (Vapaus johtaa kansaa, 1830), ja sen viittauksia. Ilmassa hulmuava trikolori nostaa kyllä mieleen Ranskan vallankumouksen, ja perusrakenteiltaan kuva toki tottelee Delacroixin alkuperäistä maalausta. Tärkeää on kuitenkin se, mitä Volle lisää kuvaan. Ensiksi tietenkin keltaliivit, olennaisin päivitys, minkä kautta Volle rinnastaa vuoden 2019 keltaliivien protestit Ranskassa historialliseen, ikoniseen ”vapaus, veljeys, tasa-arvo”-vallankumoukseen (vaikka Delacroixin maalaus liittyy itse asiassa heinäkuun 1830 vallankumoukseen, eikä Suureen vallankumoukseen 1798).

VAI rinnastaako? Kenties hän pikemminkin ehdottaa, kysyy meiltä ”onko tämä todella perusteltu vertailukohta?” Tulkinta ja merkitysten kokonaisuus siirtyy katsojan määriteltäväksi. Tähän eivät sanat pysty.

LISÄMERKITYKSIÄ ja hienosäätöä löytyy Vollen teoksen yksityiskohdista. Taustan viivarakenne muistuttaa valvontakameran kuvaa, ja se vahduttaa eroihin ja yksityiskohtiin, jotka yhteiskunnassamme ovat toisin kuin 1700-luvun lopun Ranskassa. Pysäyttävän yksityiskohta taitaa kuitenkin olla vallankumousta symboloivan, ylimpänä seisovan johtohahmon Mariannen kädessä oleva muovikassi, joka korvaa alkuperäisestä maalauksesta löytyvän pistimellä varustetun kiväärin. Muovikassi tällä tavoin asetettuna symboloi kansan riveistä arjen keskeltä nou-

© KARSTEIN VOLLE 2019

Karstein Vollen kuvitus One Quartissa 2017 julkaistuun Oksan Chelyshevan artikkeliin, joka käsitteli Ukrainassa vangittuja sotavankeja.

sevaa aseetonta vastarintaa. Se tuo myös mieleen kuuluisan valokuvan, jossa Kiinassa Taivaallisen rauhan aukiolla tapahtuneessa mielenilmauksessa tankkirivistön pysäytti nimettömäksi jäänyt mies kädessään hyvin samannäköinen muovikassi.

VOLLE leikittelee trikolorin, Ranskan sinivalkopunaisen lipun, ajatuksella toisessakin teoksessa. Volle teki kansikuvituksen One Quartissa julkaistuun artikkeliin, joka käsitteli Ukrainassa vangittuja sotavankeja. Kuvassa Volle on asettanut taustan pimeydestä erottumaan ainoastaan vankilan kaltereita puristavat kädet, ja värjänyt vankilan kalterit trikolorin väreillä – jotka tietenkin sattuvat myös olemaan Venäjän lipun värit.

NE rinnastuvat Ranskan lipun väreihin, mutta niiden järjestys on väärä. Tällä yksinkertaisella ja hienovaraisella virityksellä Volle tuntuu sanovan, että ukrainalaisessa demokratiassa on myös jotakin epäjärjestyksessä.

SANANVAPAUDEN kääntöpuoli on se, että siitä mitä sanoo, pitäisi myös osata ottaa vastuu. Pitää pystyä seisomaan sanojensa takana.

INTERNETISSÄ ja sosiaalisessa mediassa tämä usein hämärtyy. Yksi syy saattaa olla siinä, että netissä keskustelu tapahtuu jonkinlaisessa julkisen ja yksityisen välitilassa, jossa voimasanoja ja mielipiteitä laukova henkilö saattaa istua makuuhuoneensa nurkassa, yksityisessä tilassa, ja tuottaa tekstiä sähköiselle alustalle foorumiin, joka on julkinen.

VANHAT säännöt eivät päde: se, mitä voimme omassa tilassamme sanoa lähimpiemme kyseenalaistamatta, ei välttämättä kestä julkista läpivalaisua. Tämä ristiriita on monen konfliktin ytimessä ja taustalla, sillä kun joku vastustaa sanomaamme asiaa tai arvostelee sitä, otamme sen hyökkäyksenä sitä yksityistä tilaa kohtaan, josta sanomamme kumpuaa.

SARJAKUVATAITEILIJJA ja pilapiirtäjä **VILLE RANTA**

operoi hyvin usein tällä miinakentällä. Hänen lempeän humoristiset kuvat tarttuvat juuri tästä kahtia jakautuneisuudesta nouseviin ilmiöihin, ja illustroivat ilmaisun ja olemuksen välistä epäsuhtaa armottomasti ja terävästi.

RANTA on joutunut maahanmuuttokriitikoiden ja konservatiivisempien tahojen hampaisiin, koska nämä tahot esiintyvät usein hänen piirustuksissaan. Tämä ei ole kuitenkaan koko totuus taiteilijan kynän kohteista: Ranta on irvailut myös Vihreiden Ville Niinistön kustannuksella, ja joutui itsekin osaksi selkkausta, kun oululainen kulttuurilehti Kaltio julkaisi vuonna 2006 Rannan Muhammed-aiheisen pilakuvan. Seuranneen kohun aikana sarjakuvasta tehtiin valituksia Kaltio-lehden hallituksen jäsenille, minkä vuoksi hallitus vaati sarjakuvien poistoa verkkosivuilta. Silloinen päätoimittaja Jussi Vilku ei suostunut poistamaan sarjakuvaa vetoamalla sananvapauteen, minkä seurauksena hänet erotettiin.

Ville Rannan kuvitus Kirkko ja kaupunki -lehteen 12.3.2014.

Ville Ranta on kansainvälisesti tunnettu sarjakuvataiteilija, joka tunnetaan Suomessa myös kovaotteisena pilapiirtäjänä, jonka anarkistista tyyliä kiitetään ja inhotaan.

Ranta on julkaissut useita sarjakuvaromaaneja, joita on käännetty eri kielille. Pitkien sarjakuva-albumiensa lisäksi Ranta on tehnyt kuvituksia ja sarjakuvia lehtiin sekä sarjakuva-antologioihin. Erityisesti Rannan työt tunnetaan Ranskassa, missä hänen tuotantonsa on julkaistu lähes kokonaan.

Ranta työskentelee pilapiirtäjänä ja keikkailee live-piirtäjänä. Hänet on palkittu Suomessa ja Ranskassa erilaisilla ehdokkuuksilla, palkinnoilla, apurahoilla ja huomionosoituksilla.

VILLE Rannan sarjakuva sai myöhemmin kuitenkin tunnustusta. Vuonna 2007 EFFI (Electronic Frontier Finland) myönsi Rannalle Winston Smith -palkinnon epäitsekkäästä sananvapauden puolustamisesta Muhammed-piirrosten julkaisemisessa. Vuonna 2012 kirjailijoiden sananvapausjärjestö Suomen PEN antoi myös Rannalle sananvapauspalkinnon. Tässä Jyllands-Postenin ja Charlie Hebdon iskujen jälkeisessä maailmassa Rantaa kohdannut kohu saa entistä synkemmät varjot.

VILLE Rannan Kirkko & kaupunki -lehdelle tekemien rohkeiden ja kantaaottavien pilakuvien nähtiin puolustelevan turvapaikanhakijoita ja tölvivän maahanmuuttokriitikoita, vaikka kyse oli pikemminkin jonkinlaisten peruskristillisten arvojen puolustamisesta – kuten kontekstiin sopii. Tolkun ihmisten kääntäessään päänsä ”kahdelle ääripäälle” Ranta rinnastaa tilanteen rinkiin, joka varmasti on tuttu koulujen välitunneilta: ringin keskellä kiusaaja kurmuttaa vastustajaansa muiden tuijottaessa pois päin ja välttellessä puolen valitsemista. Rinnastus on jälleen hienovarainen, mutta osuva.

OMA lukunsa on maahanmuuttokriitikko ja kaupunginvaltuutettu Junes Lokasta tehty pilakuva, jonka Ranta huutokauppasi sosiaalisessa mediassa avustukseksi toimittaja ja tietokirjailija Johanna Vehkoota tämän Lokan kunnianloukkaamisesta saamien sakkojen maksamisessa. Suljetussa Facebook-ryhmässä Lokan vainoamisesta ahdistunut Vehkoo oli tuskastuneena viitannut Lokkaan ”natsipellenä”, joku oli vuotanut tämän Lokalle, ja Lokka nosti asiasta kunnianloukkaussyytteen. Oulun tuomioistuimen päätöstä pidettiin laajalti Vehkoota sympatisoivissa toimittaja- ja kulttuuripiireissä monilta kohdin kohtuuttomana, ja Ville Rannan tapa kantaa kortensa kekoon oli tämä. Kiinnostusta ja kannatusta herättänyt huutokauppa nosti teoksen hinnan aina 7588,80 euroon, jolla Suomen Journalistiliitto lunasti sen.

PILAKUVASSA Ranta näyttää, miten termin ”natsi” rinnalla Lokan oma varsin värikäs kielikäyttö – tuttua kelle tahansa joka tämän YouTube-lähetyksiä on vähänkään seurannut – antaa Johanna Vehkoon sanalle varsin epäsuhtaisen vastakohtan. Lokan käyttämät ilmaisut eivät vain ole yhtä helposti tosiasiallisina kumottavissa kuin määre ”natsi”, johon liittyy historiallisia ja faktoihin sidottuja merkityksiä, jotka ovat helpommin kumottavissa.

–

SANOISSA on voimaa, vaikka niiden merkityksistä voidaan kiistellä.

Kehityssuunta sanoista kuvalliseen kommunikaatioon siirtymiseen tapahtuu ympärillämme nopeammin kuin sanojen takaa ehkä havaitsemmekaan – elämme emojien, GIF:ien ja meemien aikaa.

YMPYRÄ toisaalta sulkeutuu, sillä sanojen ja kirjainmerkkien taustalla hämmöttävät kuvat, ainakin aasialaisissa kulttuureissa. Ja vaikka näin ei olisikaan, ovat tutkimukset osoittaneet, että ihmismieli ja silmä hahmottavat sanat kuvakkeina – prosessi, joka mahdollistaa lukemisen ilman että tavaa jokaista sanaa kirjain kirjaimelta. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii se,

Robert Kosenius: Khashoggi / The Clown Prince, 2019. 100 x 150 x 55 cm, maalaus mdf-levylle.

että jos sanoista muuttua parin kirjaimen paikkaa, säilyy sana yhä ymmärrettävänä suurelle osalle lukijoista.

ROBERT KOSENIUS hyödyntää tätä tehokeinoa maalauksissaan. Kun Kosenius rinnastaa teoksessaan sanat ”clown” ja ”crown”, haastaa hän myös katsojan ajatusleikkiin. Leikin kohteena on journalisti Jamal Khashoggin murhan taustalla yleisen käsityksen mukaan oleva Saudi Arabian kruununprinssi Salman. Koseniuksen käsissä kruununprinsisistä tulee klojni.

VERISET kädenjäljet sekoittuvat taustan mustiin öljyläikkiin, yrittävät poistaa toisiaan ja näin sotkeutuvat. Khashoggin nimen yli vedetty punainen haava on kurottu tikeillä umpeen. Taustalla hämmöttävien dinosaurusten kaulat muistuttavat öljyn fossiilisesta alkuperästä ja siihen sisään koodatusta lajin tuhosta. Verinen saha maalauksen alareunassa on hirtehin muistuma tapauksen bruttaaleista yksityiskoh-

distia, muuten maalaus saattaisi olla mustalla ja punaisella sormivärillä leikittelevä sommitelma.

–

IHMISIÄ voidaan poistaa myös muuten kuin murhaamalla. Vollen Long Playn kanteen tekemä illustraatio Skuggfolk (2017) näyttää ryhmän ihmisiä, joiden vaatetus voisi viitata turvapaikanhakijoihin tai pakolaisiin, mutta joiden kasvot jäävät niin tiiviisti varjoihin, että niiden kohdalla on enää musta aukko. Tämä toki symboloi kasvottomuutta ja henkilöllisyyden puuttumista (paperittomat jne.), mutta myös jonkinlaiseen ”mustaan aukkoon” katoamista, yhteiskunnan lattialautojen rakojen välitse putoamista sen alla olevaan pimeään. Vollen teos kärjistää ja pakottaa meidät katsomaan tähän tyhjyyteen, saa voimansa omasta armottomuudesta.

© EMMI NIEMINEN 2017

SARJAKUVATAITEILIJAT **EMMI NIEMINEN** ja **HANNELE RICHERT** käsittelivät samankaltaisia syrjäytymisen teemoja elokuussa 2019 ilmestyneessä katulehti Iso Numeron sarjakuvaerikoisnumerossa. Nieminen kertoo runoilijan ja entisen kodittoman Karin tarinan, Richert taas tuo näkyville romanialaisnaisen nimeltä Samara.

NIEMISEN tuotannossa on eräs teos, joka sivuaa monia näyttelyn teemoja. Vuonna 2017 ilmestynyt albumi Vihan ja inhon Internet (Kosmos) esittelee naisten netissä kohdannutta vihapuhetta ja vainoa. Yksi näistä naisista on albumin käsikirjoittaja, journalisti Johanna Vehkoo – jonka oikeudenkäynnissä Ville Rannan piirtämä Junes Lokka raivoaa. Niemisen kuuluu kauniit, akvarellimaisin vedoin hahmotellut hahmot luovivat taustalla kelluvien kirosanon välissä. Albumi tallentaa kokemuksen, kolmiulotteistaa vihapuheen kohteen näkökulman, ja on sen kautta tarpeellinen linkki näyttelyn teemoissa. Kuten Ville Rannan tuotantoa, on tämä albumi myös julkaistu syksyllä 2019 Ranskassa, tuossa sarjakuvan luvatussa maassa, nimellä L'Internet de la Haine (Éditions Cambourakis).

HANNELE Richert tekee pitkälti saman Samara-nimiselle romanialaisnaiselle. Richertin viivat ovat runsaita ja vahvoja, maanläheisiä ja voimakkaita. Raapepiirustussarjassaan hän tuo fokuksen takaisin kotimaahan näyttääkseen painajaisina menneisyydestään eroon pyristelevän nuoren naisen pelkoja.

RICHERTIN Samarasta ja Vollen Skuggfolkista löytyy yhteys Lupta Femeilor -työryhmän pysäyttävälle installaatiolle, joka tekee näkyväksi seitsemän romanialaisen naisen elämän. Projektin ydinajatus on nerokas: antaa näille naisille kamerat, joilla he voivat kuvien kautta tallentaa maailmaa sillä tavoin kuin sen näkevät. Kirjo on uskomaton: yksi naisista kuvaa tyhjiä ja rauhallisia paikkoja luonnossa, toinen tärähäneitä kuvia ahtaista tiloista, joissa on paljon ihmisiä, kolmas asuntoa ja lapsiaan matkalla kouluun. Yhdeltä ovat rautatieaseman järjestyksenvalvojat takavarikoineet kameran. Tyhjä seinä tämän henkilön kohdalla puhuu voimallisesti puolestaan.

Emmi Niemisen kuvitusta Vihan ja inhon internet -sarjakuva-albumiin (Kosmos, 2017).

Nieminen työskentelee usein piirtämällä ja värittämällä kuvituksen eri osat eri papereille ja yhdistää tasot vasta lopussa.

© HANNELE RICHERT 2019

Hannele Richert, Samara (yksityiskohta tarinasta). Koko sarjakuva ilmestyi katulehti Iso Numeron sarjakuvaan keskittyneessä erikoisnumerossa elokuussa 2019.

Iso Numero on kaduilla myytävä aikakauslehti, joka tarjoaa vähävaraisille mahdollisuuksia toimeentulonsa parantamiseen. Lehden myyjät saavat jokaisesta lehdestä viisi euroa. Lehti perustettiin vuonna 2011.

© UUPI TIRRONEN 2018

“Lupta Femeilor - Women’s Fight” on projekti, joka sai alkunsa Itä-Euroopasta, Romaniasta, Suomeen tulleiden romaninaisten toiveesta.

Se toteutettiin taiteilija Katriina Haikalan, tuottaja Anna Miettisen ja seitsemän romaninaisen – Elena Diman, Maria Caldararun, Ioana Silionin, Rodica Isabela Avramin, Gina Stanesun, Gabriela Bancutan ja Mariana Dinun – yhteistyönä.

Taiteellisen yhteistyön lähtökohtana oli rakentaa yhdessä naisten kanssa kantasuomalaisille moniulotteista kuvaa romaninaisista, joihin kohdistuu ennakkoluuloja, rasismia ja muukalaisvihaa. Romaninaiset kohtaavat jo kotimaassaan syrjintää, eriarvoisuutta ja äärimmäistä köyhyyttä.

©GABRIELA BANCUTA 2018

© ELENA DIMA 2018

© IONA SILION 2018

TUOMAS TIAISEN taide tuntuu olevan kaikkien näiden aiemmin esiintuotujen teemojen risteämiskohdassa. Tiaisen taiteessa on myös vaikutteita graffitista ja katutaiteesta, joskin hän sekoittaa niihin elementtejä, jotka tekevät lopputuloksesta yksinomaan Tiaisen näköistä. Death metal -estetiikka sekoittuu happeiseen sateenkaarenväriseen hip hop -psykedeliaan, mutta olennaista on, että vaaleanpunaisimmankin hattaran sisällä on partaterä kätkettynä. Tiaisen taide on vastakohtien taidetta, risteyskolari, jossa merkitys syntyy risteävien ismien kitkasta.

TÄHÄN näyttelyyn Tiaisen tekemä teos vapautuu kaksiulotteisesta seinäpinta-alasta muovautuen kohti veistosta. Teokseen on yhdistetty langoilla eläimen luita, jotka kuitenkin on tehty mahdollisimman epäorgaanisiksi neonvärillä. Tiaisen taide on monimuotoista: aina kun luulet määritelleesi sen, se suuntaa johonkin odottamattomaan suuntaan. Vapaus on Tiaisen kohdalla elohopeamainen, jatkuvassa muutoksessa oleva tila, joka määrittelee kaiken: kuvan, ja kaiken mikä sitä ympäröi.

-

KUVANVAPAAUS -näyttelyn alfa ja omega ovat graffiteissa.

RIIHIMÄEN taiteiden yönä 23.8.2019 graffititaiteilijat maalasivat Hämeenaukiolla sijaitsevan purkutalon ulkopinnat graffitin ja katutaiteen menetelmin. YIT:n omistaman kiinteistön maalaaminen sisältyi nuorisokeskus Monarin graffitimontun 10-vuotisjuhlaan.

ERÄS kokonaisuuden kuvista herätti myöhemmin runsaasti keskustelua sosiaalisessa mediassa, sillä kuvaa ei pidetty lapsille sopivana. Kuva esittää presidentti Donald Trumpia ampumassa itseään päähän ja se on alun perin julkistettu yhdysvaltalaisen Municipal Waste -yhtyeen T-paidassa.

KUVANVAPAAUS -NÄYTTELYN ALFA JA OMEGA OVAT GRAFFITEISSA.

KUVASTA lähetettiin palautetta kaupunginjohtaja Sami Sulkolle ja nuorisopalvelupäällikkö Marko Laitiselle.

PURKURAKENNUKSEN graffitikokonaisuuden kuratoi nuoriso-ohjaaja Pete "Hende" Nieminen, jolta kuvan maalannut taiteilija kysyi jo ennakkoon, voiko kuvan tehdä. Teoksen tehnyt **DUMP** -nimimerkillä esiintyvä taiteilija kertoi haluavansa ottaa kantaa Trumpin harjoittamaan ulkomaalaisvastaiseen politiikkaan ja Yhdysvaltojen löyhiin aselakeihin.

[**HUOMIONARVOISAA** on, että Yhdysvaltain presidentti Donald Trump nousee esiin useamman Kuvanvapaus -näyttelyn taiteilijan (Volle, Ranta jne.) teoksissa. Trump tuntuu olevan jonkinlainen tihentymä ja hyödyllinen symboli vihapuheelle tai vallan ja totuuden vääristymiselle, joka vaivaa aikaamme.]

NIEMINEN myönsi luvan, sillä teos sijoitettiin paikkaan, jossa se ei heti ensimmäisenä hyppää silmille. Toisaalta Nieminen ei halunnut sensuroida taiteilijoiden vapauksia, sillä kantaaottavuus on yksi graffitin ja katutaiteen keskeisiä periaatteita. Myöhemmin Nieminen kirjoitti kaupunginjohtajalle ja nuorisopalvelupäällikölle selvityksen teoksesta ja perustelut sen mukaan ottamiselle.

TAPAAUS muistuttaa monelta kohdista neljän vuoden takaista "Hävetkää!" -kohua.

TAMMIKUUSSA 2016 graffititaiteilijat **HENDE** ja **DEOS** maalasivat Myyrmannin ja Kilterin koulun lähelle lailliseen graffitaitaan teoksen, joka on lähivuosien merkittävimpiä suomalaisia yhteiskunnallisia graffititeoksia.

TEOKSEN merkittävyys koostuu pitkälti sen kohtaamista eri vaiheista ja niiden seurauksista. Jos jotain, se todistaa siitä, miten graffiti yhteiskunnallisena taiteenmuotona elää nimenomaan vastaanotosta ja vastareaktiosta. Ollakseen toimiva protestimuoto taiteen pitää herättää tunteita, ja mitä korkeammalla ne heräävät yhteiskunnan hierarkiassa, sitä parempi.

ISO valkoinen lumipallo lähti pyörimään siinä vaiheessa, kun silloinen Vantaan kaupunginjohtaja Kari Nenonen reagoi teokseen määrämällä teoksen ylimaalattavaksi. Tämä ei ole suinkaan graffititeoksen kohdalla ennenkuulumatonta (vaikkakin kyseessä oli luvallinen seinä), mutta ristiriitaista oli se, että hän teki sen suojellakseen teoksessa esitettyjen henkilöiden yksilönsuojaa.

©TUOMAS TIAINEN 2020

Yksityiskohta Tuomas Tiaisen teoksesta Septic, 2019.

TEOS käsitteli nuorille suunnattujen urheilurahojen epäilyä väärinkäyttöä. Teoksessa esitetyt henkilöt olivat Myyrmäen urheilupuiston entinen toimitusjohtaja Erkki Salo, urheilupuiston entinen hallituksen puheenjohtaja Seppo Nurmi ja Kehäyhtiöiden entinen toimitusjohtaja Heikki Heinimäki.

HENDEN ja Deoksen kulma aiheeseen oli henkilökohtainen ja tämä selittää heidän reaktioidensa voimakkuuden: Deos on nuoresta asti pelannut ja pelaa edelleen Etelä-Vantaan Urheilijoissa.

ONGELMALLISEKSI teoksen tekee siinä esiintyvien henkilöiden nimeäminen. Kun haastattelin Hendeä aiheesta, hän sanoi Deoksen kanssa harkinnensa pitkään, kirjoittaako urheilupomojen nimet kuvien yhteyteen. Nähdäkseni henkilöiden nimeäminen on juuri se raskauttava kohta, joka näyttää kuvan viitekehysten faktojen maailmaan. Dump sen sijaan jätti omasta teoksestaan pois Municipal Waste -yhtyeen teepaidassa olleen "Trump" -sanan (T-paidassa luki "Dump Trump"). Henden ja Deoksen teos kompastui juuri kirjoitettuihin nimiin.

TAHATTOMAN koomisia sävyjä Hävetkää! -tapaukseen tuli siinä vaiheessa, kun seuraavana tiistaina pintaan vedetty valkoinen lateksimaali ei pakkasen takia kuivunutkaan, vaan oli pois pestävissä seuraavana iltana – ja näin Hende ja Deos toimivatkin. Sen jälkeen he lisäsivät teokseen uusia detaljeja ja paljonpuhuvan tekstin "2. erä".

SEURAAVANA päivänä henkilöitä esittävät vanerilevyt irrotettiin kokonaan ja ne päätyivät jätelavalle. Sieltä ne olisivat varmaankin joutuneet kaatopaikalle, ellei nimettömäksi jäävä henkilö olisi soittanut Hendelle ja kertonut, missä jätelavalla teoksen osat olivat. Hende vuorostaan oli yhteydessä Artsin silloiseen päällikköön Kati Huovinmaahan, minkä seurauksena museomestari Pasi Ruokonen kävi noutamassa teoksen talteen.

SUURTA osaa tapauksessa näytteli sen sosiaalisessa mediassa saanut suuri huomio. Vantaa-laistainen kansalaisaktivisti, tuottaja ja muusikko Alekski Pahkala toi tapausta voimakkaasti esiin sosiaalisen median päivityksissään, ja paljolti Pahkalan ansiosta tapaus kiinnitti laajemmin kulttuuripiirien huomion. Asetelma oli herkullinen, perinteinen Daavid & Goljat- mittelo: pieni ja oikeamielinen vastaan kaupungin kasvoton organisaatio, jonka nähtiin peittelevän rötöksiään valkoisella lateksilla.

SAMANA keväänä Eduskunnan oikeusasiamies tutki kantelua, jossa pyydettiin selvittämään, oliko Vantaan kaupunginjohtaja ylittänyt toimivaltuutensa ja puuttunut epäasiallisesti perusoikeutena turvattuun sananvapauteen. Oikeusasiamies totesi menettelyn loukanneen graffititeoksen tekijöiden sananvapautta.

"MINULLA ei ole päätökseen mitään lisättävää. Vaikka toimenpiteessäni oli moitittavaa, oikeusasiamies antoi ymmärtää hyväksyneensä haluni varjella kolmen teoksessa kuvatun henkilön yksilönsuojaa. Toivon, ettei näin vaikeaa tilannetta satu toista kertaa kohdalleni. Nämä ovat omantunnon kysymyksiä, ja toimin tilan-

teessa omantuntoni mukaan", Vantaan silloinen kaupunginjohtaja Kari Nenonen kommentoi päätöstä. (YLE, 19.5.2017)

HENDE puolestaan iloitsi päätöksestä ja näki sen olevan tärkeä ennakkotapaus, joka viesti asennemuutoksesta. "Kiva, että meidänkin oikeuksia puolustetaan. Yli kymmenen vuotta sitten epäilyt kohdistuivat aina meihin graffititaiteilijoihin," kertoi Hende. (YLE, 19.5.2017)

TOKI nyansseja löytyy, valkoisesta maalista huolimatta. Jälkeenpäin on selvinnyt, etteivät urheilupomojen kestitykset olleet aivan niin moraalittomia, kuin oli luultu. Nenosella oli ollut virkansa puolesta aivan laillinen syy suojella alaistensa oikeusturvaa. Tämä on julkisen häpeäpaalun – olkoon se graffitiseinä tai sosi-

"KIVA, ETTÄ MEIDÄNKIN OIKEUKSIA PUOLUSTETAAN. YLI KYMMENEN VUOTTA SITTEN EPÄILYT KOHDISTUIVAT AINA MEIHIN GRAFFITITAITEILIJOIHIIN."

aalinen media – kenties olennaisin ongelma: se ohittaa normaalin oikeustoimiprosessin, ja tekee syyttömistä syyllisiä, kunnes toisin todistetaan. Maito - tai valkoinen lateksimaali – on lattiolla ja seinillä ennen kuin kukaan ehtii edes sanoa sanaa "todiste".

"HÄVETKÄÄ!" on myös kiintoisa teos siinä mielessä, että sen kohdalla todentuvat monella tasolla kaikki graffitin museossa esittämisen ongelmat. Teos on jossain mielessä käänteinen Marcel Duchampin pisuaari (Suihkulähde, 1917): se menettää tehojaan heti, kun se tuodaan museon seinien sisään. Se on vähemmän kuin osiensa summa kontrolloidussa valkoisessa tilassa, sillä teoksen merkitykset rakentuvat juuri julkisessa tilassa. Protestin voima on siinä, että se on kenen tahansa nähtävissä koska vaan. Häpeäpaalu on julkinen, Paalutorin laidalla, eikä katsojan pidä odottaa museon aukeamista sen nähdäkseen.

MUSEOON tuotuna vettynyt vanerilevy kuivui ja haurastui. Maali hilseili pois sen pinnasta. Koon puolesta teos ei mahdu varastoihin, eikä sitä rujan materiaalisen luonteensa kanssa voi varastoida samoihin tiloihin maalausten ja grafiikan kanssa.

TÄMÄ tietenkin on graffitin – tai minkä tahansa kaduilta syntyneen kulttuurin – ongelma ylipäätään. Materiaalisella tasolla teokset harvoin täyttävät museaalisia kriteereitä. Rakennustyömaiden aidat, purkutalojen ovet ja vastaavat urbaanin rakenteen kappaleet ovat toisesta maailmasta ja tottelevat toisenlaisia sääntöjä.

NÄIN myös Riihimäen Trumpin kohdalla. Dumpin teos irrotettiin rakennuksen graffitikonaisuudesta, koska Facebook-keskustelujen perusteella vaikutti siltä, että teos käytäisiin kohta maalaamassa yli. Teos siirrettiin dokumentoitavaksi Vantaan taidemuseo

Artsiin. Dokumentointi koskee varsinaista teosta, mutta myös sen ympärille syntyneitä keskustelua taiteen kantaaottavuudesta, sensuurista ja taiteilijan vapaudesta. Samalla kokonaisuuden dokumentointi on osa suomalaisen graffitikentän ilmiöiden tallentamista.

POSITIIVISEKSI vaikutukseksi luettakoon, että "Hävetkää!" -episodia seurasi seuraavana kesänä suururakka; tilaustyö, jonka Hende ja Deos työryhmineen saivat toteuttaa ikään kuin korvauksena tapahtuneesta. Suomen massiivisin pysyvä graffiti, 350-neliöinen "This is it!" syntyi Vantaan Myyrmäkeen vuonna 2016. Se on kahdeksasta maalarista koostuneen Hende ja Deos Ensemblen kunnianosoitus graffitin historialle ja nykyisyydelle. "This is it!" värittää Vantaan taidemuseo Artsin kuution kaikki neljä ulkoseinää. Teos toimii paikallisena maamerkinä ja graffitin majakkana paikallisessa - ja kansallisessa - julkisessa tilassa.

–

YHTEYS Syyrian sodan aloittaneen seinäkirjoituksen ja "Hävetkää!"-teoksen välillä tuntuu kenties liioitellulta, mutta ei tarkemmin tarkasteltuna ole sitä. Pohjimmiltaan kyse on vallanpitäjien kritisoinnista julkisessa tilassa, ja sitä seuraavista reaktioista ja vastareaktioista.

KUVALLA on voimaa, joka ei aina ole edes kuvan tekijöiden hallussa. Siksi kuvanvapauteen pätevät samat säännöt kuin sananvapauteen, ja ehkä paradoksaalisesti vielä painavammin kuin sanoihin.

KUVA on vapaa, mutta tuon vapauden mukana tulee vastuu – niin katsojalle kuin tekijällekin.

©VILHELM SJÖSTRÖM

This is it! -graffiti (2016) Myyrmäessä. Näkymä Paalutorilta.

Tammikuussa 2016 graffititaiteilijat Hende ja Deos maalasivat Myyrmäessä lailliseen graffititaiteeseen teoksen "Hävetkää!". Kuvassa teos heti maalaamisen jälkeen.

MILTÄ RIIHIMÄEN TRUMP -GRAFFITIKOHU NÄYTTÄÄ ULKOPUOLISEN GRAFFITITAITEILIJAN NÄKÖKULMASTA?

Graffititaiteilija Kaih, haastattelu syksyllä 2019.

"On kiinnostavaa, että katutaiteessa hyväksyttävää tuntuu olevan ainoastaan niin sanotut pehmeät arvot; sellaiset, jotka sopivat ideologisesti päättävälle taholle. Samankaltaista sensuuriahan on esimerkiksi punkmusiikin ympärille yritetty rakentaa suuntauksen alkuajoista asti vaikkapa Sex Pistolsin ja Conflictin kaltaisten yhtyeiden yhteydessä. Punkissahan tällaisia tapauksia on esiintynyt Suomessakin aina silloin tällöin, nopeasti mieleen tulee esimerkiksi Shitter Limited:in ongelmat julkaisujensa kanssa. Niissäkin ärsyttäminen ja kantaa ottaminen oli hyvinkin tarkoituksellista. Sensuroinnin ja kieltämisen taktiikka kuitenkin useimmiten lyö auktoriteettia omaan nilkkaan, sillä sen liki vääjäämättömänä lopputuloksena on vastaavanlaisen toiminnan enemmänkin lisääntyminen kuin väheneminen. Katutaidehan on alkujaankin luonteeltaan hyvinkin poliittista ja helposti juonnettavissa anarkismiin ja moneen muuhun poliittisesti värittyneeseen liikehdintään.

Esimerkkeinä tästä on helppo nostaa Latalaisen-Amerikan muraalitaiteen erittäin vahva poliittisuus tai graffitin välinein toteutettu mielipiteen ilmaus, joka väitetysti laukaisi ns. arabikevään muutama vuosi sitten. Taiteessa on tavalla tai toisella aina ollut kyse jonkinlaisesta vaikuttamisesta ja se että joku maalaa seinään kuvan, joka jonkun toisen mielestä ei ole soveliasta on ainoastaan hyvä juttu. Se nostaa vaiettuja asioita päivänvaloon ja luo pohjan ja aloitus puheenvuoron jonka päälle jatkokeskustelua voi rakentaa. Se että tämänkaltaiseen, aiemmin jo punkyhtyeen lanseeraamaan kuvaan reagoidaan niin vahvasti, on mielestäni vain merkki siitä, että sen kaltaista tulisi olla enemmän.

Se, että onko tämä lapsille sopivaa, on musta aivan sivuseikka ja enemmänkin keppihevonen, jolla voidaan jokin mielipide yrittää vaientaa. Aseet ja itsemurha ovat usein olleet sellaisia välineitä, joihin tartutaan herkästi etenkin lasten yhteydessä aikuisten kuvitellessa,

etteivät nuoret ole tämänkaltaisten asioiden kanssa olleet tekemisissä ja että nämä lietsoisivat jonkinlaista "tapa itsesi"-ideologiaa. Mutta aikuiset ovat tyhmiä, pääasiallisesti ongelmat ovat heillä, ei nuorilla. Nuorilla tämänkaltaisen itseilmaisu niin katutaiteessa kuin punk, heavy, rap yms. välineillä on reitti käsitellä omaa suhdettaan maailmaan ja hakea omaa polkuaan aikuisten valmiiksi rakentamia polkuja vältellen ja omansa löytäen. Katutaiteelle – kuten mille tahansa taiteelle – on aina kriitikkoja, jotka haluavat sen hiljentää. Ikävintä tässä asetelmassa on, että median piirissä huomioidaan vain ne, jotka huutavat kovimmin; vaikka sata ihmistä pitäisi teoksesta siitä tulee ongelma jos yksi on sitä vastaan.

Hyvinkääläistä rapyhtyettä lainatakseni: "Yksi mokaa kaikkia rangaistaan / sitä kait fasismiksi kutsutaan." Kiinnostavaa tässä on myös se, että jos kyseessä olisi ollut vastaavanlainen kuva mutta toisesta ideologisesta leiristä, samanlaista keskustelua ei välttämättä olisi syntynyt.

Pienenä lisäyksenä vielä, että nuorisotalot, kuten nyt Monari tässä tapauksessa, ovat kuitenkin olleet perinteisesti nuorten omia paikkoja, joissa aikuisten maailmalle ei ole annettu niin suurta sijaa tarkoituksellisesti, paikkoja joissa olla kuten haluaa ilman varsinaisia velvollisuuksia tai rajoitteita. Se että jostakin poliittiselta taholta puututaan mitä tällaisessa tilassa saa olla ja kenen tekemänä tuhoaa tämänkaltaisen ilmapiirin totaalisesti ja pahimmillaan saattaa jopa ajaa paikkaan muodostuneen nuorison jonnekin muualle missä omia juttuja sitten voi tehdä ilman pelkoa, että niihin puututaan. Ja kuten tässäkin tapauksessa kyse on varmasti enemmänkin Municipal Waste-yhtyeen fanittamisesta kuin suuremmasta poliittisesta tai sanomallisesta merkityksestä. Vaikkakin tosin selväähän on, että moni aivoiltaan terve ihminen toivoisi Hra. Trumpin toimivan kuvassa esitetyllä tavalla."

IS THE IMAGE FREE?

The freedom of images and the complications that freedom brings

Jean Ramsay

According to the old saying, one picture speaks more than a thousand words.

The image has the power to transcend cultures and countries, yet to remain as powerful as it is in its original context. An image communicates without words, beyond words.

The war in Syria can be said to have begun when fourteen-year-old Mouawiya Syasneh painted a graffiti criticizing President Assad on the wall in his hometown of Daraa in February 2011.

The following spring, the Danish magazine Jyllands-Posten published 12 cartoons of the Prophet Muhammad. The decision to publish them created an international domino effect and further tightened the boundaries between Western and conservative Islamic circles.

In 2015, Paris experienced a murderous attack on the editorial staff of the political satire magazine, Charlie Hebdon.

In all of these cases, the unifying factor is the expression of a forbidden opinion – either on a wall or in a cartoon.

In magazines and books, the main purpose of the picture is to arouse our interest.

In addition to the more traditional cartoon stylings, Norwegian-Finnish cartoon artist and illustrator **KARSTEIN VOLLE** has made a name for himself with his cover illustrations. He has designed covers for, for example, the paperbacks of Into Publishing and the Finnish edition of the French political magazine, Le Monde Diplomatique. Volle's illustrations are, at best, sophisticated and subtle, and work precisely beyond language, so words are not a necessary element towards the interpretation of the work.

Unless the viewer is familiar with Eugène Delacroix's original painting (Freedom Leads the People, 1830), and the references it carries, Volle's yellow-vest invested image remains incomprehensible. The tricolor flapping in the air, of course, evokes the French Revolution, and its basic composition, of course, follows that of the original painting by Delacroix. What is important, however, is what Volle adds to the image. First, of course, the yellow vests, the most essential update by which Volle equates the 2019 revolts in France with the historic, iconic revolution that proclaimed "freedom, fraternity, equality".

Further meaning can be found in the details of Volle's work. The most arresting detail seems to be the plastic bag which replaces the bayoneted rifle found in the original painting in the hand of Marianne, the female emblem of the Revolution. The plastic bag, placed in this way, seems to symbolize by nature unarmed resistance rising from the ranks of the people. It also brings to mind a famous photograph of an anonymous man with a plastic bag facing up to a line of tanks in the ill-fated demonstrations of Tiananmen Square in China.

The downside to freedom of expression is that you should be able to take responsibility for the things you say. On the Internet and social media, this is often obscured. One reason for this may be that there is an invisible rift between the public and the private on the Internet: you speak from the confines of your own personal space, but the utterances are presented in a very public forum. This contradiction lies at the heart and root of many conflicts.

Cartoon artist and cartoonist **VILLE RANTA** very often operates in this minefield. His gentle and humorous imagery grasps the phenomena of division between the two, and illustrates the ruthlessness and sharp disparity between expression and essence.

Ranta has caught the attention of the alt-right and the so called critics of immigration, who often appear in his drawings. However, this is not the whole truth about Ranta reach: he has also made fun at the expense of the former leader of the Greens, Ville Niinistö.

One of his most famous recent pieces is a cartoon showing the immigration critic and city councilor Junes Lokka. The cartoon was auctioned by Ranta on social media to help Johanna Vehkoo, a journalist and non-fiction writer and writer who had called Lokka a Nazi clown in a closed Facebook group, pay the fine for that the courts ruled in favour of Lokka.

Studies have shown that the human mind and eye perceive words as pictograms – a process that allows us to read without spelling every word letter by letter. A good example of this is that if a couple of letters change their order within a word, the word will still be understandable to most readers. **ROBERT KOSENIUS** uses this effect in some of his paintings. When Kosenius equates the words "clown" and "crown" in his work, he also challenges the viewer to think. The play of words focuses on the widespread perception that Salman, the Crown Prince of Saudi Arabia, was behind the murder of Saudi journalist Jamal Khashoggi. In the hands of Kosenius, the Crown Prince becomes a clown.

Bloody hand prints blend in with the black swathes of oil in the background. The bloody saw at the bottom of the painting is a hellish reminder of the brutal details of the case.

Cartoon artists **EMMI NIEMINEN** and **HANNELE RICHERT** dealt with similar exclusion themes in the August 2019 special cartoon issue of Iso Numero, the Finnish Big Issue -styled magazine sold by homeless people. Nieminen tells the story of the marginalized character Kari, while Richert portrays a Romanian woman, Samara.

Richert's Samara functions as a connection to the arresting installation of the Lupta Femeilor team, which centres on the lives of seven Romanian women. The central idea of the project is pure genius: giving these women cameras that allow them to capture the world in the way they see it. The array of themes is incredible: one of the women depicts empty and peaceful places in nature, the other shaky images of crowded spaces, the third of homes and their children on the way to school. One of them had her camera confiscated by the security guards at the main railway station.

"**LUPTA FEMEILOR - WOMEN'S FIGHT**" is a project inspired by Romanian women who came to Finland from Eastern Europe, Romania – the artist Katriina Haikala, producer Anna Miettinen and seven Romani women – Elena Dima, Maria Caldararu, Ioana Silio, Rodica Isabela Avramu, Gina Stanesco, Gabriela Bancuta and Mariana Dinu. The starting point for artistic co-operation was to build, with these women, a multidimensional image of Romani women, who are often seen as a subject to prejudice, racism and xenophobia.

TUOMASTIAINEN'S art seems to exist at the intersection of all these previously presented themes. Tiainen's art is influenced by graffiti and street art, although he mixes in elements (black metal aesthetics, hip hop, psychedelia) that make the end look exclusively for Tiainen. Tiainen's art is the art of opposites, an intersection collision where meaning is created by the friction of intersecting isms. For Tiainen, freedom is a mercurial, ever-fluctuating state that contains the image, and everything that surrounds it.

The alpha and omega of the exhibition Freedom of the Image are in graffiti.

On August 23, 2019, the Night of the Arts in Riihimäki, some graffiti artists painted the exterior surfaces of a house condemned to be demolished in Hämeenaukio.

One of the resulting images provoked much discussion on social media. The picture shows US President Donald

Trump shooting himself in the head. The artist who made the work, known as **DUMP**, said he wanted to take a stand on Trump's anti-immigration policy and the lax Hand Gun Legislation in the United States.

The Riihimäki case is in many respects reminiscent of the Hävetkää! (= "Shame on you!") graffiti piece.

In January 2016, two local graffiti artists, **HENDE** and **DEOS**, painted a piece on a legal graffiti wall near Myyrmanni, which in a strange way is one of the most significant graffiti works in Finland in recent years.

The significance of the work largely consists of the various stages it encounters and their consequences. The work dealt with the alleged misappropriation of funds earmarked for a youth sports team.

The going got serious when the then Mayor of Vantaa, Kari Nenonen, reacted to the work by ordering it to be painted over. Unintentionally comical nuances followed when the white latex paint applied to the surface on the following Tuesday did not dry out due to freezing temperatures, but was easily washed the following evening – and this is exactly what Hende and Deos did.

The next day, the plywood panels depicting the three bosses seen as culprits were completely removed and ended up on a skip. From there, they would probably have landed in landfill, unless the anonymous city worker hadn't called Hende and told him where the parts of the work were. The panels were rescued by Artsi's staff.

That spring, a Parliamentary official investigated a complaint seeking to determine whether the Mayor of Vantaa had exceeded his powers and had inappropriately interfered with freedom of expression as a fundamental right. The official found that the procedure infringed the freedom of expression of the makers of the graffiti.

"Hävetkää!" is also a fascinating work in the sense that it addresses, on many levels, all the problems of displaying graffiti in a museum. In a sense, the work is the antithesis of Duchamp's urinal: it loses its power as soon as it is brought within the walls of a museum. When brought to the museum, the dried plywood panels dried up and the paint peeled off its surface. The work does not fit in storage due to its size, nor can it be stored in the same space as the paintings and graphics.

The same was true for Hyvinkää's Trump. Dump's work was removed from the building's graffiti complex and transferred to the Artsi Museum in Vantaa for documentation. This process of documentation applies not only to the actual work, but also to the discussion around it, which focuses on tolerance, censorship and freedom of expression.

A positive effect is that the "Hävetkää!" episode came about the following summer – a commissioned piece, which Hende and Deos and their team were able to carry out as if compensation for what had happened: Finland's most massive permanent graffiti, the 350-square-meter "This is it!" was created in Myyrmäki, Vantaa in 2016. It is a tribute to the history and present state of graffiti, consisting of eight painters in Hende and Deos' Ensemble. "This is it!" covers all four exterior walls of the Artsi cube of the Vantaa Art Museum. The work serves as a local landmark, a graffiti lighthouse and altar in a local – and national – public space.

The connection between the graffiti that started the Syrian war and Hävetkää! may seem exaggerated, but on closer inspection it is not.

An image has inherent power that is not always in the control of the creators of the image. Therefore, the same rules apply to the freedom of the image as to freedom of expression, and perhaps paradoxically even more so. A picture is free, but with that freedom comes responsibility – both for the viewer and the maker of the image.

VÄRIKÄITÄ ÄÄNIÄ - VAUVOJEN JA TAAPEROIDEN ELÄMYSPIAJAT VANTAAN TAIDEMUSEO ARTSISSA 18.4.–2.5.2020

Ääniä sydämen sykkeestä aurinkoniityn sirinään ja surinaan. Toiminnallisia aistimateriaaleja ja värikästä ihmeteltävää löytyy kolmesta väritilasta. Tule ja koe lempeitä tunnelmia lapsesi kanssa! Paja tarjoaa oivan ympäristön vanhemman ja lapsen yhteisille hetkille lapsen tahdissa.

Ilmoittautumiset ja lisätiedot helena.erakare@vantaa.fi tai artsi@vantaa.fi. Peruutus- ja jonopaikkoja voit kysyä samasta osoitteesta. Vantaan taidemuseo Artsi | Myyrmäkitalo, Paalutori 3 | www.artsimuseo.com/yleisotyo

VAUVAPAJAT (5–12 KK)

to 23.4. klo 9.30–11 tai klo 13.30–15
pe 24.4. klo 9.30–11 tai klo 13.30–15
ti 28.4. klo 9.30–11 tai klo 13.30–15

TAAPEROPAJAT (12–24 KK)

la 18.4. klo 10–11.30 tai 14–15.30
la 25.4. klo 10–11.30 tai 14–15.30
2.5. klo 10–11.30 tai 14–15.30

SISARUSPAJAT

(myös vauvat ja taaperot ilman sisarusta)

ti 21.4. klo 9.30–11 tai klo 13.30–15
ke 22.4. klo 9.30–11
ke 29.4. klo 9.30–11 tai klo 13.30–15

OSALLISTUMISMAKSU 5 € / OSALLISTUJA (myös aikuiset).

ELÄVÄN MALLIN PIIRUSTUSILLAT KUVANVAPAAUS -NÄYTTELYSSÄ

Kuukauden ensimmäisinä keskiviikkoina. Osallistumismaksu 5 € / osallistuja. Ota mukaan omat kynät & paperit. Tulethan paikalle ajoissa - piirtämisrauhan vuoksi suljemme ovet noin klo 18:10. Tervetuloa!

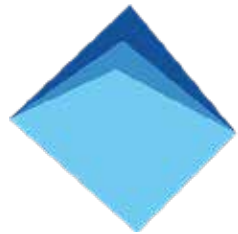
KE 4.3. KLO 18–20

KE 1.4. KLO 18–20

KE 6.5. KLO 18–20

Piirrämme croquis-piirroksia, jotka ovat luonnosmaisia ja ne piirretään yleensä nopeasti, esimerkiksi viidessä tai kymmenessä minuutissa. Croquis-piirustuksia tehdään tavallisesti useita peräkkäin, sama malli vaihtaa vain asentoa.

KUVANVAPPAUS – FREEDOM OF THE IMAGE

Vantaan taidemuseo Artsi | Vantaa Art Museum Artsi 14.2.–17.5.2020

©VILHELM SJÖSTRÖM

AUKIOLOAJAT

ti, ke, pe klo 11–18, to klo 13–20, la–su klo 11–16
Suljettu juhlapyhinä. Tarkista poikkeukset aukioloajoissa
www.artsimuseo.com tai museon Facebook-sivuilta.

OPENING HOURS

Tue, Wed, Fri 11–18
Thu 13–20, Sat, Sun 11–16
Closed on public holidays. Check for the exceptions in opening hours from www.artsimuseo.com or from our Facebook page.

YLEISÖOPASTUS NÄYTTELYYN

TORSTAISIN KLO 17

Opastuskieli suomi. Ruotsin- ja englanninkielisistä opastuksista tiedotamme nettisivuilla ja Artsin Facebook-sivuilla. Yleisöopastuksia ei ole tarkoitettu ryhmille. Tarkista nettisivuilta myös poikkeukset opastuksissa, yleisötapahtumissa ja aukioloajoissa. Opasvaraukset ryhmille ja muut tiedustelut artsi@vantaa.fi

HINNASTO

Opastus (suomi, englanti) arkipäivänä, museon aukioloaikana 50 € / tunnin opastus / ryhmä
Opastus (suomi, englanti) viikonloppuna / museon aukioloaikojen ulkopuolella 70 € / tunnin opastus / ryhmä.

ERITYISRYHMIEN HINNOITTELU

Siviilipalvelus-, varusmies- ja koululaisryhmien opastukset sekä työttömien ryhmäopastukset ovat maksuttomia näyttelyn aukioloaikana.
Tiedotamme kaikille avoimista ilmaisista yleisöopastuksista Artsin nettisivuilla ja Facebook-sivuilla.

OPASTUSVARAUKSET JA TIEDUSTELUT:

043 826 8990 | artsi@vantaa.fi

vapaa pääsy!
free entrance!